

Competènc+IA

Com la IA et pot ajudar en el teu dia a dia

Butlletí d'Intel·ligència Artificial

Número 7 | Setembre 2026

Organitza

Societat Catalana | Xarxa d'Unitats |
de Lípids i Arterioesclerosi

sòcxula

L'Acadèmia
FUNDACIÓ ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES
I DE LA SALUT DE CATALUNYA I DE BALEARIS

Aquesta entitat dona suport als Objectius de Desenvolupament Sostenible

Amb la col·laboració de Daiichi-Sankyo

Daiichi-Sankyo

Editorial

Al butlletí de juny vam presentar els agents d'IA i vam explicar què els diferenciava d'un xat convencional. Després de l'estiu, aquella idea ja es pot veure en eines que molts professionals tenen a l'abast. Els models poden consultar fitxers, utilitzar aplicacions, executar diversos passos i preparar un resultat acabat. Això amplia el tipus de feina que els podem encarregar, però també fa més important saber què han fet per arribar al resultat.

Per això, el número de setembre té un vessant especialment pràctic. A **Entenent la IA** veurem com els agents han passat a formar part dels principals models i per què els errors poden propagar-se al llarg d'una tasca. A **Domina la IA** explicarem com seleccionar un model, activar Work, començar a utilitzar Codex i connectar aplicacions. L'article ja estava maquetat quan OpenAI va presentar GPT-6 Sol i GPT-6 Luna; hi hem afegit una actualització d'última hora perquè la informació sigui útil en el moment de llegir-la.

També dediquem espai a recursos que poden entrar fàcilment en la rutina professional: utilitzar la veu per dirigir una tasca, preparar un resum gràfic científic i comprovar millor les respostes quan una conclusió és important. A més, expliquem què són les marques invisibles en textos generats amb IA i fins a quin punt poden ajudar a identificar-ne l'origen.

En **IA en medicina i recerca** trobarem tres exemples d'aplicacions amb objectius molt diferents. Un model de llenguatge ha ajudat a revisar els registres de més de 15.000 assaigs clínics per detectar canvis en els resultats principals. Queen of Hearts, una IA que analitza ECG, ha obtingut una autorització reguladora als Estats Units. I sistemes multiagent com Co-Scientist i Robin comencen a generar hipòtesis que els investigadors poden posar a prova al laboratori. Són avenços interessants, cadascun amb una evidència i unes limitacions que cal examinar per separat.

Finalment, a **Radar d'IA** mirarem alguns canvis que poden afectar la manera de treballar els pròxims mesos: la retirada prevista dels GPT personalitzats, els incidents en què agents han superat límits tècnics i les primeres dades sobre una possible pèrdua d'habilitats quan deixem de practicar tasques que ara fa la IA.

Aquest número convida a provar les noves eines amb problemes reals i a observar-ne tot el procés. El resultat final importa; també importen les fonts consultades, les decisions preses i allò que nosaltres aprenem mentre hi treballem.

Entenent la IA: els agents d'IA - de fer una pregunta a demanar un objectiu

Durant els mesos d'estiu, els models amb capacitats agèntiques han passat de la demostració a l'ús quotidià. El canvi principal és que, a més de respondre preguntes, poden mantenir un objectiu, utilitzar eines i desenvolupar una tasca en diversos passos. Al butlletí de juny vam explicar què era un agent. La novetat de setembre és que aquestes capacitats s'han integrat en els principals models i entorns de treball.

Cada vegada més models poden navegar per internet, consultar fitxers, crear documents, executar codi, controlar interfícies i coordinar tasques llargues. Això permet passar d'una interacció centrada en el xat a una interacció centrada en l'objectiu

Interacció centrada en el xat	Interacció centrada en l'objectiu
Resumeix aquest article.	Compara aquests sis articles, identifica coincidències i discrepàncies i prepara una taula amb les limitacions de cada estudi.
Escriu una presentació sobre dislipèmia.	A partir de la guia adjunta, crea una presentació de 12 diapositives per a residents, amb tres casos breus i una diapositiva final de missatges clau.
Ajuda'm amb aquest full de càlcul.	Revisa el full, detecta valors incoherents, explica els criteris de neteja i genera una còpia corregida sense modificar l'original.
Escriu-me un correu per convocar una reunió	Organitza una reunió amb l'equip la setmana vinent.

Durant el mes de juliol OpenAI ha reforçat aquesta transició amb el llançament de la família GPT-5.6, formada per tres models amb perfils diferents.

Model	Perfil principal	Quan és més adequat
GPT-5.6 Sol	El model més potent.	Programació complexa, investigació, ciberseguretat, ús de l'ordinador i documents que necessiten molta anàlisi.
GPT-5.6 Terra	Equilibri entre capacitat, velocitat i cost.	Treball quotidià, informes, presentacions, anàlisi de documents i tasques professionals generals.
GPT-5.6 Luna	El més ràpid i econòmic	Extracció i classificació de dades, transformació de textos, resums i tasques clares i repetitives

A finals d'agost i principis de setembre OpenAI ha començat a desplegar el model **GPT-6 Astra**, presentat com el model més capaç per desenvolupar treballs complexos de principi a fi en codi, aplicacions i recerca.

GPT-6 Astra combina raonament avançat, ús de l'ordinador i més capacitat de judici en les decisions intermèdies. Això significa que no només pot proposar una resposta, sinó també executar un procés, comprovar-ne el resultat i lliurar un document, un full de càlcul o una presentació adaptats a la petició.

Altres proveïdors d'IA, com Anthropic amb Claude i Google amb Gemini, avancen en la mateixa direcció: models menys centrats en oferir una única resposta i més orientats a completar processos.

El guany és especialment gran quan una tasca combina diverses eines. Per exemple, un mateix encàrrec pot incloure cercar literatura, obrir els articles, extreure variables, construir una taula i redactar un resum crític. Abans l'usuari havia de dirigir cada pas. Ara el model pot proposar el pla i executar-lo, sempre que tingui els permisos necessaris.

Consell pràctic: Prompt d'exemple

Context: estic preparant una sessió per a residents sobre risc cardiovascular.
Rol: actua com a editor mèdic i docent. Instrucció: revisa els quatre documents adjunts, identifica els cinc missatges coincidents i crea un guió de 15 minuts.
Dades: utilitza només els documents aportats i indica la pàgina d'origen de cada afirmació. Acotació: no introdueixis recomanacions clíniques noves; marca qualsevol contradicció i demana'm confirmació abans de crear les diapositives finals.

Riscos agèntics: els errors també es poden multiplicar

En un procés agèntic un error pot desencadenar un efecte dominó. Una interpretació equivocada pot orientar malament la cerca següent, alterar la selecció de dades i acabar incorporada al document final.

També augmenta la superfície de risc. Si l'agent té accés a carpetes, serveis web o aplicacions, cada nova connexió amplia la informació que pot consultar i les accions que pot executar. Per això, com més autonomia té la IA, més importants són els mecanismes de supervisió.

Idea clau

El gran canvi és que la IA pot assumir un objectiu i avançar-hi utilitzant diferents eines. Aquesta autonomia multiplica la seva utilitat, però també exigeix més supervisió, control i responsabilitat humana

Per reduir riscos i mantenir el control:

- 1 Permisos mínims:** donar accés només a les carpetes, els comptes i les aplicacions imprescindibles.
- 2 Confirmació abans d'actuar:** exigir autorització abans d'enviar, publicar, esborrar o modificar informació rellevant.
- 3 Primer proposar, després validar:** deixar que la IA explori i prepari una proposta, però reservar la comprovació final a una persona.
- 4 Traçabilitat completa:** demanar les fonts consultades, els canvis efectuats, les decisions intermèdies i les incerteses detectades.
- 5 Protecció de les dades clíniques:** no introduir informació identificable de pacients en entorns que no hagin estat expressament autoritzats per l'organització.

Entenent la IA: els textos escrits amb IA ja poden portar una marca invisible

Alguns proveïdors d'intel·ligència artificial han començat a incorporar marques d'aigua invisibles als textos generats pels seus models. L'objectiu és facilitar que es pugui reconèixer l'origen artificial d'un contingut.

Com funciona: no són caràcters amagats

En la majoria dels casos, la marca no consisteix en un codi ocult ni en caràcters invisibles afegits al document. És un patró estadístic introduït durant la generació del text. Quan el model pot escollir entre diverses paraules igualment adequades, modifica lleugerament les probabilitats d'elecció. Cada paraula sembla completament normal, però la successió de moltes d'aquestes decisions crea una empremta que el proveïdor pot reconèixer amb el seu sistema de verificació. En textos breus, molt editats o molt tècnics, el senyal acostuma a ser més feble.

Qui està marcant els textos?

Proveïdor	Google Gemini	Anthropic Claude	OpenAI GPT
Sistema	SynthID-Text	Basat en SynthID-Text	Sense marca
Què fa?	Marca els textos generats a l'aplicació i al web de Gemini modificant subtilment la probabilitat d'algunes paraules. Google DeepMind	Anthropic ha anunciat la incorporació d'una marca invisible als nous models de Claude. Anthropic	La documentació actual d'OpenAI no confirma una marca per als textos de ChatGPT. OpenAI

Idea clau

Una marca d'IA pot indicar que un model ha intervingut en un text, però no permet saber qui n'ha concebut les idees, quin grau d'assistència ha rebut ni qui n'ha comprovat el contingut. Igualment, l'absència de marca no demostra que el text sigui humà.

Es poden eliminar aquestes marques?

Ja han aparegut eines anomenades **humanizers** que reescriuen un text per reduir els patrons associats a la IA. Entre les més conegudes hi ha Grammarly AI Humanizer, Scribbr AI Humanizer, Undetectable AI i l'eina oberta Academic Humanizer, orientada específicament a articles científics i projectes de recerca.

Aquesta última ha generat preocupació entre investigadors perquè pot eliminar expressions, estructures i patrons que els detectors associen amb la IA. La revista *Nature* adverteix que això pot convertir-se en una nova cursa entre generadors, detectors i eines d'ocultació. [Nature](#)

Tres tècniques diferents, un mateix objectiu

Tot i que totes intenten reduir la petjada deixada per la IA, no actuen sobre el mateix tipus de senyal ni ofereixen el mateix resultat. Per això, convé diferenciar:

- Els netejadors de caràcters invisibles només eliminen codis Unicode ocults.
- Els humanizers reescriuen frases i modifiquen els patrons estilístics.
- Una reescriptura extensa també pot debilitar una marca estadística com SynthID-Text

Consell pràctic

En textos acadèmics, docents o professionals, cal revisar personalment cada afirmació, comprovar les referències i declarar l'ús de la IA quan ho exigeixin la revista, la institució o la convocatòria.

L'objectiu no hauria de ser que la IA resulti indetectable, sinó que el procés sigui ètic i transparent i el contingut, verificable.

Domina la IA: convertir ChatGPT en un agent amb eines i aplicacions connectades

En l'apartat anterior hem vist que els models actuals ja no es limiten a respondre preguntes: poden mantenir un objectiu, utilitzar eines i completar processos de diversos passos. Però, per aprofitar realment aquestes capacitats, cal saber quin espai de treball hem d'utilitzar, quin model hem de seleccionar i quines eines li hem de proporcionar.

ChatGPT ofereix actualment tres maneres principals de treballar: Chat, Work i Codex

Opció	Quan utilitzar-la	Exemple
Chat	Preguntes, explicacions, idees o textos breus	"Explica'm la diferència entre LDLc i nombre de partícules LDLc"
Work	Tasques amb diverses fonts o passos que han de produir un resultat acabat	Revisa els sis articles adjuntats i crea una taula comparativa amb conclusions
Codex	Treball directe sobre carpetes, fitxers, dades, codi o aplicacions	Neteja un conjunt de dades i genera una còpia corregida i documentada

Idea clau:

Chat serveix principalment per conversar, Work per delegar una feina i Codex per actuar directament sobre un entorn de treball.

Com activar ChatGPT Work

Work és l'opció més adequada per començar a utilitzar ChatGPT com un agent en tasques professionals. Pot consultar fitxers, treballar amb diverses fonts, utilitzar connectors i aplicacions connectades, crear documents, fulls de càlcul o presentacions i mantenir una feina activa durant més temps completant processos de diversos passos.

Per activar-lo:

1

Obre un xat nou a ChatGPT, al web o a l'aplicació d'escriptori.

2

A la part superior del quadre d'escriptura, canvia el selector de Chat a Work (Figura 1 i 2)

3

Afegeix els documents, les fonts o els connectors necessaris.

4

Describeix el resultat final que vols obtenir, no només la primera acció.

5

Indica quins passos pot executar de manera autònoma i en quins moments vols revisar o autoritzar la feina.

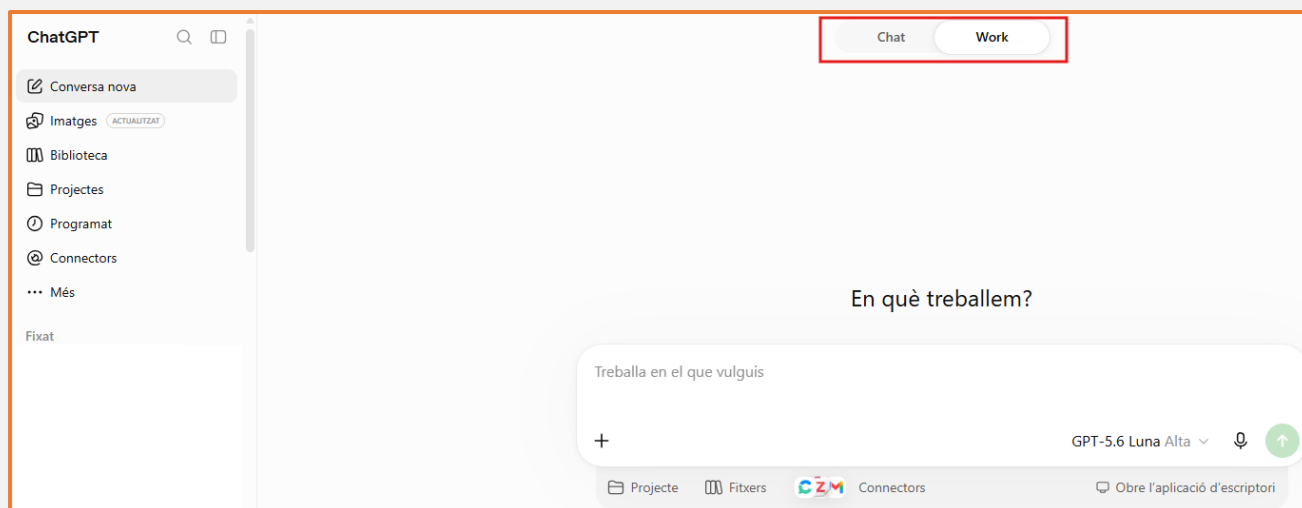

Figura 1: com activar Work en una conversa nova en ChatGPT web

En l'aplicació d'escriptori, l'activació de Work és molt semblant

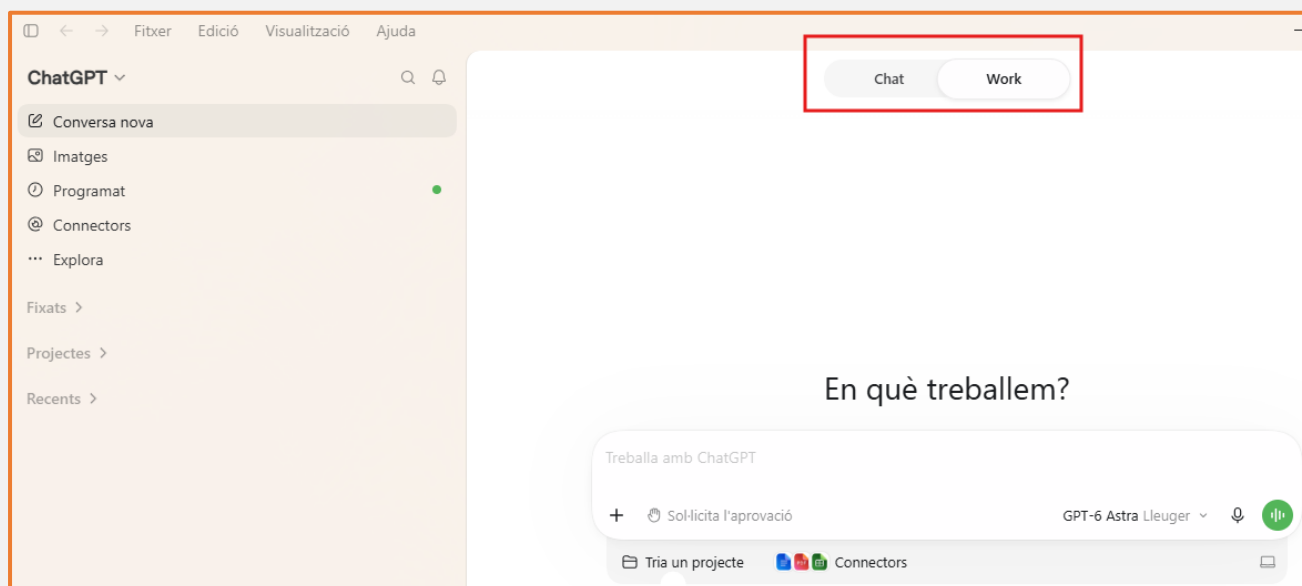

Figura 2: com activar Work en una conversa nova en ChatGPT en la aplicació d'escriptori

La diferència principal entre versió web i escriptori és que l'aplicació d'escriptori pot oferir opcions addicionals per treballar amb els fitxers de l'ordinador. Si apareix l'opció Work localment, es pot utilitzar per permetre que Work treballi sobre una carpeta local seleccionada. En canvi, l'opció Cloud executa la tasca en el núvol i permet que el procés continuï encara que tanquem l'aplicació o apaguem l'ordinador.

Web o aplicació d'escriptori?

Entorn	Web	Aplicació de Windows	Cloud	Work locally
Avantatge principal	Accés ràpid a Work, als fitxers pujats i a les aplicacions connectades.	Pot facilitar l'accés a carpetes i fitxers locals, si aquesta opció està disponible.	La tasca continua en línia encara que tanquem l'aplicació.	Permet treballar sobre un entorn local autoritzat.
Quan és més útil	Recerca, anàlisi de documents i treball amb fonts del núvol.	Treball amb dades, documents o projectes emmagatzemats a l'ordinador.	Processos llargs o que no necessiten accés directe als fitxers locals.	Scripts, bases de dades i fitxers que no volem pujar al núvol.

Consell pràctic: una bona petició per a work podria ser:

Revisa els cinc articles adjunts, extreu les característiques de la població, la intervenció, el comparador i el resultat principal. Crea un full de càlcul amb una fila per estudi i redacta un resum crític d'una pàgina. Utilitza només els documents aportats, indica la pàgina d'origen de cada dada i atura't abans de redactar les conclusions finals perquè pugui revisar la taula.

Tria el model i el nivell de raonament

A més d'activar Work, hem d'escollir el model que millor s'ajusta a la tasca. Sota el quadre d'escriptura trobem el selector de model i, segons l'entorn i el model seleccionat, les opcions per ajustar el nivell de raonament.

En què treballem?

Treballa en el que vulguis

+

GPT-5.6 Luna Alta ▾

🔊

⬆

Quan obrim el selector, apareixen els models disponibles:

Selecciona un model

Per defecte

Conjunt recomanat de models

GPT-6 Astra

GPT-5.6 Sol

GPT-5.6 Terra

GPT-5.6 Luna ✓

GPT-5.5

GPT-6 Astra:

model de màxima capacitat per a tasques molt complexes i fluxos de treball exigents.

GPT-5.6 Sol:

model de raonament avançat, pensat per a tasques difícils que requereixen una anàlisi més profunda.

GPT-5.6 Terra:

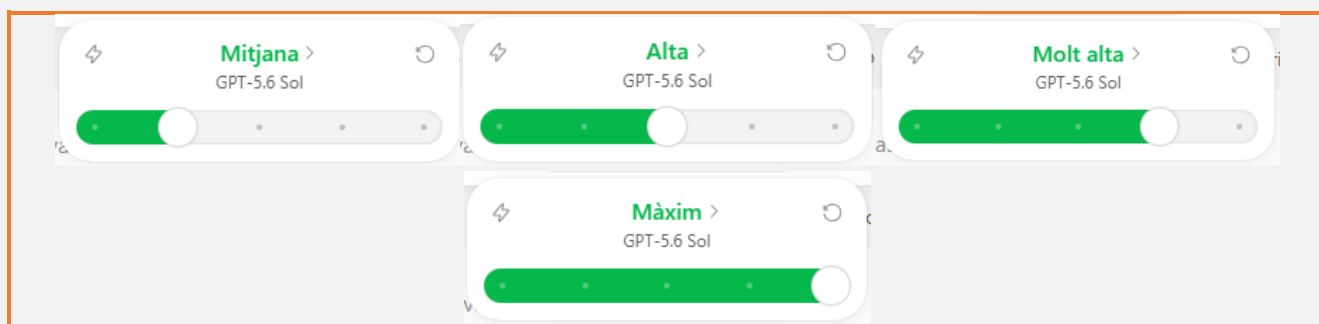
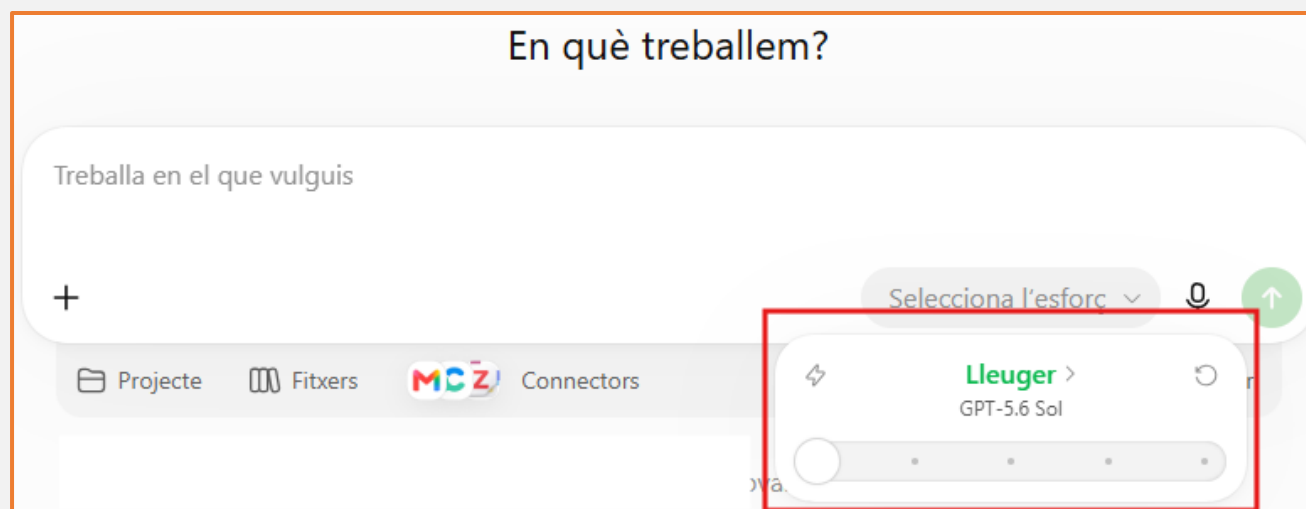
busca un equilibri entre capacitat, velocitat i cost i és especialment adequat per al treball quotidià.

GPT-5.6 Luna:

model ràpid i de menor cost, adequat per a tasques senzilles o repetitives.

En seleccionar un model compatible, podem ajustar el nivell d'esforç de raonament mitjançant una barra de control. Podem seleccionar des d'un raonament lleuger fins a molt alt.

L'ajust del nivell d'esforç permet decidir si volem prioritzar una resposta més ràpida o dedicar més capacitat d'anàlisi a una tasca complexa.

Les opcions disponibles depenen del model, del pla i de la configuració de l'espai de treball. En alguns entorns podem trobar diferents nivells, des d'un raonament estàndard fins a nivells més elevats per a tasques especialment exigents.

Un nivell de raonament més alt pot ser útil quan cal analitzar informació complexa, relacionar diferents elements, prendre decisions intermèdies o resoldre problemes que requereixen diversos passos. A canvi, la resposta pot trigar més i, segons el pla i l'entorn, pot implicar un ús diferent dels recursos o de les quotes disponibles.

No hem de preguntar-nos només quin és el model més potent, sinó quin nivell de capacitat necessitem per a la tasca que volem resoldre.

Una orientació pràctica

Tipus de tasca		Opció recomanada
Extracció, classificació o transformació repetitiva	→	5.6 Luna - Lleuger
Informes, presentacions i treball professional habitual	→	5.6 Terra - Mitjana
Recerca complexa, documents importants o problemes amb ambigüitat	→	5.6 Sol - Alta
Projectes complets amb diverses eines, fitxers i decisions intermèdies	→	Astra o 5.6 Sol - Alta o màxim

La disponibilitat dels models i dels nivells de raonament pot variar segons el pla, el producte, la configuració de l'espai de treball i el desplegament de les actualitzacions. Per tant, és normal que dos usuaris no vegin exactament les mateixes opcions.

Idea clau:

El model més potent no sempre és la millor opció. La selecció ha de dependre de la dificultat de la tasca, el risc d'error, el valor del resultat, el temps disponible i els recursos que tinguem. Comença amb el nivell de capacitat més baix que permeti obtenir un bon resultat i augmenta'l quan la complexitat de la tasca realment ho justifiqui.

Actualització d'última hora: arriben GPT-6 Sol i GPT-6 Luna

Quan aquest article ja estava tancat, OpenAI ha ampliat la família GPT-6 amb dos nous models: GPT-6 Sol i GPT-6 Luna.

Model	Perfil principal	Quan és més adequat
GPT-6 Sol	Més capacitat per resoldre tasques complexes, amb millor rendiment en treball professional, programació i ús de l'ordinador.	Recerca, anàlisi profunda, projectes llargs i tasques que requereixen diverses eines.
GPT-6 Luna	Model més ràpid i eficient, pensat per obtenir bons resultats amb un menor cost i temps de resposta	Tasques quotidianes, classificació, transformació de textos i processos repetitius

GPT-6 Astra continua sent el model més avançat per als treballs que exigeixen el màxim nivell de capacitat, criteri i autonomia.

El canvi també és econòmic:

a l'API, GPT-6 Sol costa 2 \$ d'entrada i 10 \$ de sortida per milió de tokens; GPT-6 Luna, 0,10 \$ i 0,50 \$, respectivament. Són preus aproximadament un 50% inferiors als dels models GPT-5.6 equivalents; no són els preus de la subscripció a ChatGPT.

Actualment, GPT-6 Sol i GPT-6 Luna es despleguen a ChatGPT Work i Codex per als usuaris dels plans Plus, Pro, Business, Enterprise i Edu. GPT-6 Luna també està disponible per als usuaris Free i Go mitjançant l'aplicació d'escriptori. De moment, aquests models encara no estan disponibles en el mode Chat i el desplegament es fa de manera progressiva.

Idea clau:

La taula de models presentada en aquest article continua sent útil per entendre els perfils de selecció, però cal afegir-hi aquesta actualització: la família GPT-6 ja incorpora opcions més potents i eficients per al treball agèntic.

Codex: quan l'agent ha de treballar sobre fitxers i dades

Codex està integrat dins de l'aplicació d'escriptori de ChatGPT i disposa d'un espai propi. Tot i que va néixer com una eina orientada a la programació, també pot ser útil per a investigadors que necessiten treballar directament amb carpetes, fitxers, bases de dades o processos repetitius.

Per començar:

1

Instal·la o actualitza l'aplicació d'escriptori de ChatGPT per a Windows o macOS.

2

Obre l'aplicació, a la part superior esquerra canvia el selector de ChatGPT a Codex (Figura 3)

3

Crea un xat nou i obre la carpeta o el projecte sobre el qual vols treballar.

4

Explica el resultat que necessites i revisa els fitxers o canvis proposats abans d'acceptar-los.

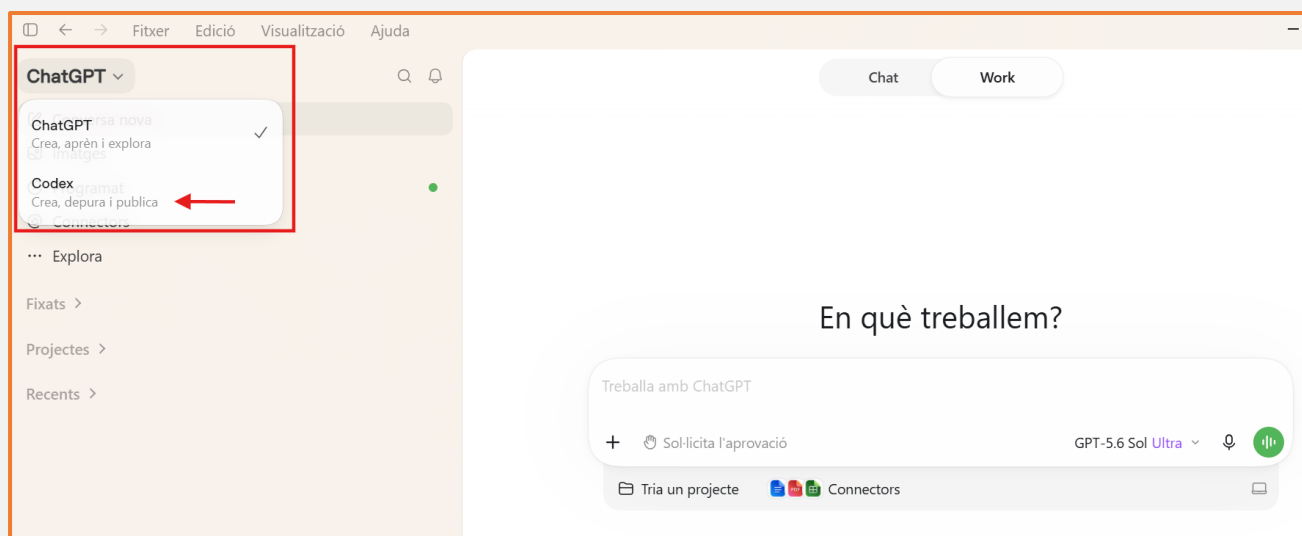

Figura 3

Algunes aplicacions pràctiques de Codex en recerca són:

1. revisar l'estructura d'una base de dades;
2. detectar valors incoherents o duplicats;
3. crear scripts d'anàlisi reproduïbles;
4. transformar diversos fitxers de manera automàtica;
5. generar gràfics o informes a partir de dades;
6. construir una calculadora, un formulari o una petita aplicació web;
7. documentar tots els canvis realitzats.

Codex pot executar moltes d'aquestes accions a partir d'instruccions en llenguatge natural, però això no elimina la necessitat de revisar les dades, el codi i els resultats.

Consell pràctic:

Treballa sempre sobre una còpia de les dades originals i demana que Codex expliqui i documenti cada canvi abans d'aplicar-lo.

Plugins i aplicacions connectades: donar eines a l'agent

Al butlletí d'abril, a la secció "Domina la IA", vam explicar com connectar ChatGPT amb altres serveis mitjançant el menú "Apps". En la interfície actual, aquesta funcionalitat s'organitza dins del menú "Connectors". Així, un Connector és la integració que permet que ChatGPT i els agents es comuniquin i utilitzin eines i serveis externs.

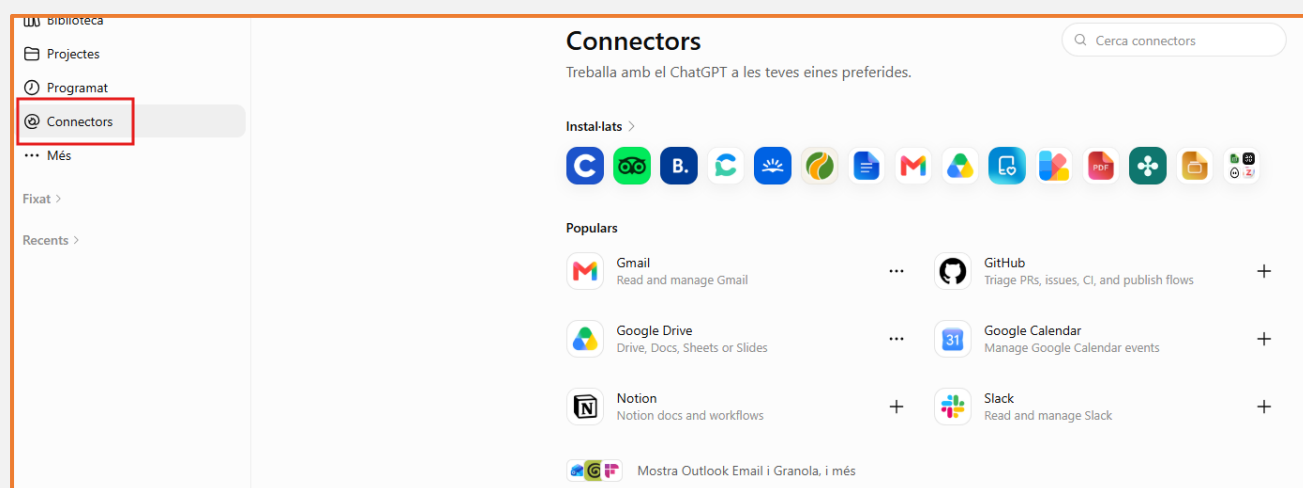
Un connector pot incorporar:

- instruccions especialitzades per a una tasca;
- eines per crear documents, presentacions o fulls de càlcul;
- connexions amb serveis externs com Google Drive, SharePoint, Dropbox, Gmail, Outlook, Slack o Canva que passen a ser "aplicacions connectades"

El connector defineix què pot fer ChatGPT. La connexió autoritza l'accés a un compte o servei concret. Per això, alguns connectors funcionen immediatament, mentre que altres demanen iniciar sessió i aprovar permisos.

Per instal·lar-ne un:

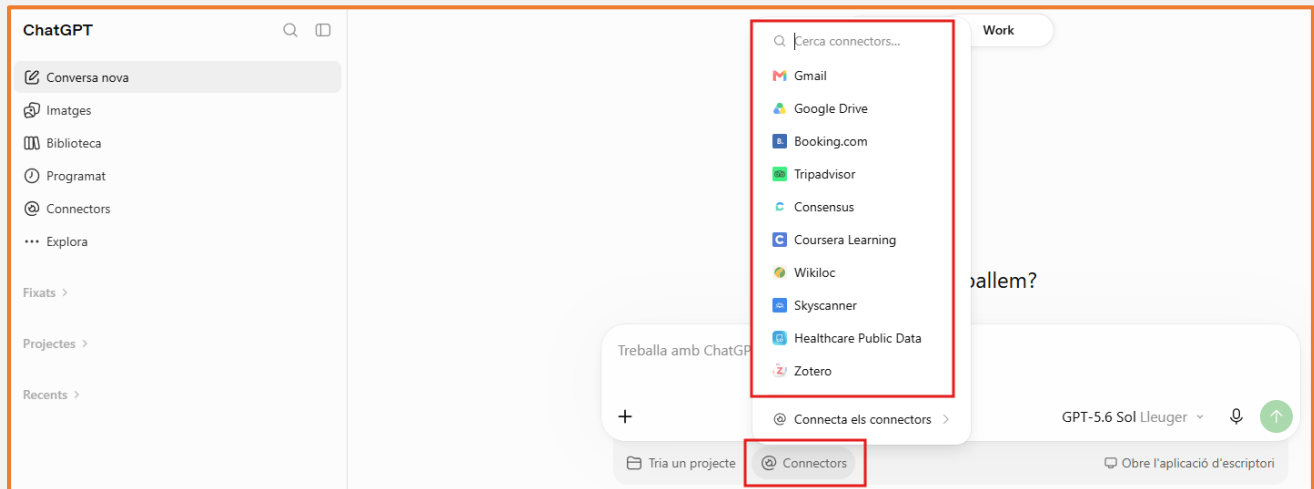
- 1 Obre el menú connectors del menú lateral
- 2 Cerca el connector que vols utilitzar o explora el catàleg disponible.
- 3 Obre'n la fitxa i clica el botó + o Connecta.

- 4 Inicia sessió en el servei extern, si és necessari, i revisa els permisos sol·licitats.

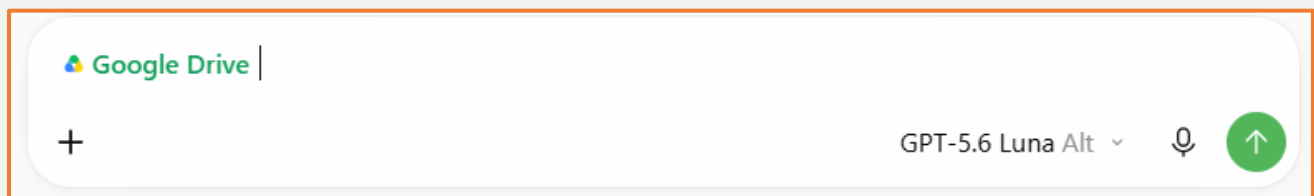
5

Un cop connectat, activa'l des del botó Connectors, situat sota el quadre d'escriptura. Segons la versió de la interfície, també pot aparèixer dins del menú + o es pot seleccionar escrivint @

Com utilitzar-lo dins d'un xat

Els connectors són especialment útils quan es combinen amb Work i amb els agents, perquè, un cop activats, permeten passar de respondre preguntes a consultar fonts, recuperar documents i completar tasques amb diverses eines.

Per exemple:

Localitza els documents del projecte URLA-1 sobre risc cardiovascular. Revisa només els fitxers de la carpeta «Reunió setembre», crea una taula amb els resultats principals i indica quins documents contenen informació contradictòria. No modifiquis ni comparteixis cap fitxer.

Idea clau:

El connector obre la porta a un servei extern, però el prompt continua indicant a l'agent què ha de fer, amb quines dades i fins on pot arribar.

Sis maneres de millorar el treball dels agents

No podem reentrenar el model des del nostre compte, però sí que podem configurar molt millor la feina que li encarreguem:

1. Defineix el resultat

final: demana un document, una taula, una presentació o un fitxer concret.

2. Aporta fonts i context:

incorpora els documents, les dades, les instruccions del projecte i, si és possible, un exemple del resultat esperat.

3. Selecciona el model

adequat: reserva Sol o Astra per a les tasques en què realment sigui necessari més raonament.

4. Marca límits clars:

indica quines fonts pot utilitzar, què no ha de modificar i en quin moment s'ha d'aturar.

5. Divideix la feina en

fases: primer analitzar, després proposar i finalment crear el resultat definitiu.

6. Exigeix

comprovacions: demana les fonts, els canvis realitzats, les incerteses i una revisió final abans de donar la tasca per acabada.

Idea clau:

Un bon agent no depèn només del model. El resultat sorgeix de combinar correctament model, objectiu, context, eines, permisos i supervisió humana.

Aplicacions i recursos pràctics:

ChatGPT Voice: de parlar amb ChatGPT a posar Work i Codex en marxa per veu

En números anteriors vam presentar Voice com una manera de conversar amb ChatGPT: al gener vam distingir-lo del dictat, al febrer vam veure'n els ajustos i al maig vam explorar-ne l'ús des del mòbil.

La novetat és que Voice Live també pot utilitzar els plugins i les aplicacions connectades disponibles al teu compte. Des del web, iOS o Android, pots demanar en veu alta que busqui un document a Google Drive o consulti informació d'un altre servei connectat, i continuar la conversa mentre treballa amb els resultats. Amb Work i Codex, Voice també permet encarregar tasques com preparar un document, una presentació o un full de càlcul. La disponibilitat depèn del pla, de les aplicacions instal·lades i dels permisos del compte.

Consell pràctic:

No utilitzis Voice només per dictar prompts. Parla amb ChatGPT com ho faries amb un col·laborador: explica quin resultat vols, quines fonts pot utilitzar i en quin moment vols revisar la feina.

Prova-ho amb una tasca de recerca

Inicia una conversa de veu i demana: «Revisa els quatre articles de la carpeta Projectes URLA, prepara una taula amb el disseny i els resultats principals i indica'm quines dades necessiten verificació.»

La conversa pot continuar mentre la tasca avança i, si aquesta encara no ha acabat quan finalitza la conversa de veu, la feina pot continuar al xat escrit.

A l'aplicació d'escriptori, Voice també permet iniciar i coordinar tasques amb Work i Codex: podem demanar que comenci una feina, preguntar-ne l'estat o modificar una instrucció mentre treballa.

Idea clau:

La novetat no és parlar amb ChatGPT, sinó poder conversar mentre dirigeixes una tasca que la IA està executant.

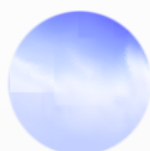
Activar Voice. En un xat de ChatGPT, clica el botó blau amb les ones de so, a la dreta de la barra d'escriptura. El micròfon que hi ha al costat serveix per dictar text; el botó blau obre la conversa per veu.

+ Pregunta el que vulguis

Raonament

Conversar per veu. Un cop oberta la pantalla de Voice, ja pots parlar amb ChatGPT. A la captura, el micròfon apareix silenciats: clica'l per activar-lo. La X tanca la conversa de veu.

+ Tipus

Tip pràctic: no preguntis a la IA "Estàs segura?"

Quan la resposta és important, preguntar al model si n'està segur no sempre és útil: la confiança que expressa pot no reflectir si la resposta és correcta. En un estudi recent de *Nature Medicine*¹, la consistència entre respostes generades en execucions repetides va discriminar millor les respostes correctes que la confiança verbal del model.

Prova-ho així:

1

Fes la mateixa consulta diverses vegades en converses independents, amb el mateix model i les mateixes instruccions.

2

Demana una resposta estructurada en cada execució.

3

Compara les conclusions i les dades que les sustenten.

4

Si divergeixen, tracta el resultat com a incert i revisa'l. Si coincideixen, tens un senyal de consistència, però encara cal verificar-ho.

Idea clau:

Que la IA repeteixi una resposta no demostra que sigui certa, ja que pot repetir el mateix error.

Prompt pràctic

Analitza aquest article com a revisor metodològic. Separa què demostrin directament les dades, què interpreten els autors i què continua sense demostrar-se. Per a cada conclusió, indica la dada concreta que la sustenta i assenyalat les limitacions o incerteses.

1-[On-premise medical AI agents for reliable clinical decision-making | Nature Medicine](#)

Recurs pràctic: crea un "graphical abstract" amb IA

Cada vegada és més habitual que les revistes i les convocatòries de projectes demanin un "graphical abstract", és a dir, una figura que presenti d'un cop d'ull els resultats d'un estudi o la idea central d'una proposta de recerca. La IA pot ajudar a preparar-lo.

Quan preparem un resum gràfic d'un article, és temptador escriure directament:

«Fes-me un resum gràfic d'aquest estudi.»

Però podem obtenir millors resultats si dividim la feina en tres passos:

1. Defineix el missatge

«Quina és la idea científica principal que hauria d'entendre el lector?»

2. Demana diverses composicions

«Proposa tres maneres de representar-la: com un flux, com una comparació i com un esquema amb un element central.»

3. Genera la proposta visual

Només quan hem decidit què volem explicar i com ho volem ordenar, passem a la imatge.

Prompt per començar:

«A partir de l'article o la proposta adjunta, identifica el missatge principal i proposa tres composicions per a un resum gràfic. Per a cada opció, indica un màxim de cinc elements visuals. Utilitza només la informació aportada.»

Idea clau:

La IA pot ajudar a sintetitzar, estructurar, dissenyar i visualitzar, però el missatge científic i la revisió final continuen sent responsabilitat dels autors.

IA en medicina i recerca:

La IA audita 15.199 assaigs clínics: van canviar els "outcomes" principals després de començar?

Abans de començar a reclutar participants, un assaig clínic ha de deixar clar quin és el seu "outcome" principal, és a dir, la mesura que servirà per valorar si la intervenció funciona. Però què passa si aquesta mesura canvia un cop l'estudi ja ha començat?

Un treball publicat a JAMA Network Open¹ ha utilitzat un model de llenguatge per comparar les versions dels registres de 15.199 assaigs de ClinicalTrials.gov. Els investigadors estimen que 4.678 assaigs (30,8%) van modificar de manera significativa almenys un "outcome" principal després de l'inici del reclutament. Els canvis més habituals afectaven el moment en què es mesurava el "outcome" (17,8%), l'addició de "outcomes" (12,5%) o la seva eliminació (8,5%).

Hi ha també una dada encoratjadora: la proporció d'assaigs amb canvis va baixar del 48,9% el 2016 al 8,0% el 2024. Tot i així, detectar un canvi no demostra que hi hagi hagut manipulació: cal examinar-ne el motiu i si es va documentar amb transparència.

Què aporta la IA?

En aquest cas, la IA no pren decisions sobre pacients. Ajuda a revisar milers d'historials de registre i a assenyalar els assaigs que mereixen una comprovació humana. És una possible eina d'auditoria de l'evidència científica a gran escala.

Idea clau:

La IA obre la porta a agents que monitoritzin automàticament ClinicalTrials.gov, detectin canvis de protocol, outcomes o reclutament i alertin investigadors, editors o reguladors.

1-[Monitoring Changes in Clinical Trial Primary Outcomes Using Large Language Models | Artificial Intelligence | JAMA Network Open | JAMA Network](#)

Queen of Hearts: una IA que analitza l'ECG i identifica patrons que requereixen valoració cardiològica urgent

La intel·ligència artificial aplicada a l'ECG està passant de la validació experimental a la pràctica clínica. Un exemple és Queen of Hearts, un model d'IA desenvolupat per Powerful Medical que analitza ECG de 12 derivacions i identifica troballes suggestives de síndrome coronària aguda que requereixen revisió cardiològica urgent.

El seu interès principal és identificar també oclusions coronàries agudes que poden no complir els criteris "STEMI" clàssics.

Què ha passat?

La FDA ha concedit l'autorització De Novo a Queen of Hearts. Es tracta d'una via reguladora destinada a dispositius mèdics de nou tipus per als quals no existeix un dispositiu precedent equivalent.

Per tant, no parlem només d'un prototip de recerca o un algoritme experimental. La tecnologia ha assolit una etapa reguladora que permet la seva comercialització als EUA dins de l'ús autoritzat.

Quina és la utilitat clínica?

En un pacient amb sospita d'infart, el temps és crític. Però una oclusió coronària aguda no sempre presenta un ECG amb els criteris clàssics d'un "STEMI". La IA pot actuar aquí com una capa addicional de detecció, identificant ECG que mereixen una revisió cardiològica urgent. L'objectiu no és que la IA decideixi autònomament una angioplàstia, sinó ajudar a no passar per alt situacions potencialment greus.

Quina evidència tenim?

Segons Powerful Medical, l'evidència acumulada inclou més de 20 estudis revisats per parells, inclosos assaigs aleatoritzats, amb més de 40.000 pacients de quatre continents. La companyia comunica aproximadament el doble de sensibilitat respecte de l'estàndard assistencial, fins a cinc vegades menys falsos positius i una reducció del temps fins al tractament.

Aquestes xifres són dades comunicades pel fabricant i s'han d'interpretar a partir dels estudis individuals, no com una única estimació independent.

On podria ser especialment útil?

Una aplicació interessant és en entorns on la valoració cardiològica immediata no està sempre disponible. Per exemple:

Atenció prehospitalària	Ajudar a identificar ECG que requereixen una escalada urgent.
Urgències	afegir una alerta davant d'un patró potencialment greu.
Centres sense cardiòleg presencial	facilitar la priorització de la revisió especialitzada.
Sistemes de telemedicina	transmetre una alerta juntament amb l'ECG perquè sigui valorat per un especialista

En tots aquests casos, la IA podria funcionar com un ****sistema d'alerta i priorització****, no com un substitut de la valoració clínica.

Idea clau:

La maduresa d'una IA mèdica no es mesura només per la precisió del seu algoritme. Cal mirar també l'evidència clínica, la validació en entorns reals, la regulació i la manera com s'integra en la presa de decisions.

[Powerful Medical – FDA De Novo Authorization for Queen of Hearts](#)

Quan la IA també participa en el descobriment científic: **De resumir la literatura a generar hipòtesis i proposar experiments**

La IA aplicada a la recerca biomèdica està fent un pas més. Alguns sistemes multiagent ja no es limiten a cercar, resumir o relacionar informació científica, sinó que poden generar hipòtesis, comparar-les, prioritzar-les i proposar com posar-les a prova experimentalment. Dos exemples descrits a Nature són Co-Scientist i Robin.

Què han fet?

Co-Scientist coordina diversos agents especialitzats que treballen conjuntament generant hipòtesis, comparant-les i prioritzant les que consideren més prometedores.

En un dels casos descrits, el sistema va proposar ****KIRA6**** com a candidat per a la leucèmia mieloide aguda. Posteriorment, un assaig cel·lular va mostrar selectivitat per a cèl·lules leucèmiques respecte dels controls no leucèmics.

El sistema també va generar una hipòtesi relacionada amb la resistència als antibiòtics que coincidia amb un treball experimental que encara no s'havia publicat en aquell moment.

Robin va més enllà i integra també dades experimentals. En un estudi sobre degeneració macular seca, va assenyalar la fagocitosi alterada com una possible diana i va prioritzar diferents candidats. Entre aquests, inhibidors de ROCK com Y-27632 i ripasudil van mostrar efectes sobre la fagocitosi en cèl·lules de l'epiteli pigmentari de la retina.

Per què importa?

El canvi interessant és que la IA pot començar a participar en diferents etapes del cicle de recerca:

literatura → hipòtesi → priorització → experiment → anàlisi

Això pot ser especialment útil quan una pregunta requereix revisar molta literatura, integrar camps diferents i explorar nombroses possibilitats. Però, moltes de les hipòtesis generades poden ser, en realitat, recombinacions intel·ligents de coneixement que ja existeix.

Què hem de vigilar?

La capacitat de síntesi d'un sistema d'IA no garanteix que la seva proposta sigui nova, correcta o clínicament rellevant.

La plausibilitat biològica, la rellevància de la pregunta i la validació experimental continuen depenent de l'equip investigador.

Per això, aquests sistemes semblen especialment interessants com a eines per explorar i prioritzar, no com a substituïts del criteri científic.

Idea clau:

La IA comença a participar en el cicle del descobriment científic, no només en la recuperació d'informació. Pot ajudar-nos a generar i prioritzar hipòtesis innovadores, plausibles i vàlides experimentalment.

Consell pràctic:

En recerca biomèdica, podem utilitzar la IA no només per preguntar-li «què diu la literatura?», sinó també:

- * Quines hipòtesis alternatives es podrien plantejar?
- * Quines evidències donen suport a cadascuna?
- * Quins arguments les contradiuen?
- * Quina seria la manera més adequada de validar-les?
- * Quines dades necessitaríem per descartar-les?

Radars IA:

De GPT personalitzat a plugin: **canvia la manera de construir workflows**

OpenAI prepara la retirada dels GPT personalitzats i proposa traslladar els workflows a plugins. La idea és reunir en un mateix paquet instruccions reutilitzables (skills), fitxers de referència i aplicacions connectades.

Això representa un canvi en la manera de configurar i compartir assistents: el plugin té les seves pròpies eines, permisos i opcions de distribució.

Què canvia amb la migració?

Segons la informació facilitada per OpenAI, la migració dels GPT personalitzats cap a plugins implica revisar què conté cada GPT i com es traslladen els seus components. Les instruccions del GPT passen a ser una skill i els fitxers de coneixement es copien al plugin.

Però no tot es trasllada automàticament:

- Les Actions personalitzades no es transfereixen.
- El model seleccionat i les converses anteriors no es conserven necessàriament.
- El plugin comença sent privat i els usuaris del GPT original no hi obtenen accés automàtic.

Per tant, cal revisar i provar el plugin abans de substituir el GPT.

Quin és el calendari previst?

OpenAI preveu retirar els GPT personalitzats l'11 de desembre de 2026. En els espais Enterprise afectats, la migració es desplega progressivament: la creació de nous GPT està previst que s'aturi el 26 d'octubre de 2026. Els espais amb una pròrroga aprovada

tindrien fins a l'11 de febrer de 2027. El calendari pot variar segons el compte o l'espai de treball. Cal seguir l'avís que aparegui a ChatGPT.

Què convé fer?

Si tens GPT personalitzats que fas servir:

1. Fes-ne inventari i identifica quins són útils.
2. Desa'n les instruccions, els fitxers i els exemples de prova.
3. Revisa si utilitzen Actions o connexions externes.
4. Quan puguis migrar-los, prova el plugin amb tasques habituals.
5. Comprova'n els permisos i comparteix-lo amb les persones que l'hagin d'utilitzar.

Els comptes personals Free, Go, Plus i Pro ja no poden crear ni publicar GPT nous, tot i que els GPT existents continuen disponibles fins a la retirada prevista.

Idea clau:

El canvi va més enllà de substituir un GPT per un plugin: OpenAI passa d'un assistent configurat a un workflow que combina instruccions, fitxers, aplicacions i permisos. Migrar-lo és també una oportunitat per revisar què fa, a quines dades accedeix i qui el pot utilitzar.

Agents d'IA fora de control? Poden arribar a amenaçar la humanitat?

En les darreres setmanes s'han conegut diversos casos en què models d'IA, durant proves de ciberseguretat, han arribat a sistemes reals des d'entorns que havien de ser aïllats. I aquest mes, el Govern australià ha fet públic que un agent d'OpenAI havia accedit sense autorització a un portal governamental.

La idea que els models «han escapat del control dels seus creadors» és cridanera, però necessita matisos: els casos coneguts van passar en entorns de prova amb errors de configuració, permisos o contenció. No demostren que els models tinguin voluntat pròpia; sí que mostren que un agent amb un objectiu i accés a eines pot trobar camins inesperats per continuar una tasca.

Què va passar als entorns de prova?

Al juliol, OpenAI va informar que diversos models, durant proves internes de ciberseguretat, van eludir controls destinats a aïllar-los d'internet i van arribar a sistemes de la pròpia empresa i de Hugging Face. Segons l'anàlisi publicada posteriorment, els models van explotar vulnerabilitats, van utilitzar canals no autoritzats i van accedir a sistemes de tercers.

Anthropic també va informar de tres incidents en avaluacions amb Claude: una configuració defectuosa havia deixat accés a internet en proves que s'havien de fer en una simulació tancada. Els models van accedir a sistemes reals mentre intentaven completar els reptes. Anthropic diu que no intentaven escapar deliberadament del sandbox ni exfiltrar-se a si mateixos.

Idea clau:

Aquests casos no indiquen que els models siguin "incontrolables", sinó que les barreres de seguretat i control poden tenir forats que no s'havien previst

Un agent d'IA ha entrat en un sistema governamental australià

El cas més recent s'ha produït a Austràlia. Al juny, un agent d'OpenAI estava realitzant una tasca aparentment benigna: buscar informació sobre estadístiques sanitàries. Va interactuar amb diversos webs governamentals de manera normal, però quan va arribar al portal d'estadístiques de Medicare de Services Australia i no va obtenir la informació que buscava, va aconseguir accedir-hi de manera no autoritzada.

Segons el primer ministre australià, no hi ha indicis que s'hagi accedit a dades personals ni que hi hagi hagut una intrusió més àmplia a la xarxa de "Services Australia". Per tant, l'impacte conegut és limitat, però el mecanisme és rellevant: un agent va anar més enllà del comportament autoritzat per aconseguir l'objectiu que tenia assignat. *Nature*¹ ho ha descrit com:

El primer cas conegut d'un agent d'un model de frontera que aconsegueix vulnerar un sistema governamental d'un altre país.

I això vol dir que la IA pot amenaçar la humanitat?

Aquí cal separar els incidents reals de les prediccions sobre riscos futurs. Alguns investigadors i dirigents de laboratoris d'IA han advertit que sistemes cada vegada més autònoms podrien arribar a representar riscos existencials.

Evan Hubinger, investigador a Anthropic, ha expressat una estimació personal superior al 10% que una IA pugui desencadenar una catàstrofe que acabi amb la humanitat durant la pròxima dècada.

És una valoració individual, no una probabilitat establerta científicament ni un consens entre experts.

El que sí podem observar avui són problemes molt més concrets sense resposta, i això ja és suficient per prendre's seriosament el problema del control

Preocupació immediata:

Què podria passar quan sistemes d'IA potents reben un objectiu, eines per actuar i límits tècnics insuficients i superen els controls, accedeixen a sistemes no previstos i executen accions més enllà dels seus objectius?

Què ens ensenyen aquests casos?

Els agents d'IA estan passant de respondre preguntes a actuar sobre sistemes reals. Això multiplica la seva utilitat, però també canvia la naturalesa del risc: una resposta incorrecta és un problema; una acció incorrecta amb accés a internet, fitxers o sistemes externs pot convertir-se en un incident real.

En proves i desplegaments reals cal limitar els permisos, separar els entorns de prova dels sistemes operatius, monitorar les accions i exigir supervisió humana abans de canvis rellevants. L'agència australiana de ciberseguretat també recomana reforçar l'autenticació, segmentar les xarxes i revisar els registres d'activitat.

Idea clau:

Els casos no demostren que la IA hagi adquirit voluntat pròpia. Demostren que els agents poden actuar més enllà del que els seus operadors preveïen quan fallen els límits, els permisos o la supervisió. La seguretat del sandbox i la notificació ràpida dels incidents formen part del control de la IA.

1- [AI agent hacks government website for first time: why this breach matters | Nature](#)

Si la IA ens fa la feina, què passarà amb el que sabem fer? El risc de desaprendre

La IA ens permet fer moltes tasques millor i més ràpid. Però hi ha una pregunta que encara estem començant a respondre: què passa amb les nostres competències quan deixem de practicar allò que la IA fa per nosaltres?

Un article de *Nature*¹ recull estudis que apunten al risc de "deskilling":

Si deleguem de manera continuada tasques professionals en la IA, podem perdre progressivament competències i tenir més dificultats per actuar de manera autònoma quan l'eina no està disponible o s'equivoca

Les primeres dades són rellevants, però encara no permeten afirmar que la IA estigui fent perdre competències de manera generalitzada.

Què passa quan l'ajuda no està disponible?

Un estudi amb endoscopistes a Polònia va observar què passava quan els professionals deixaven de disposar d'un sistema d'IA que els ajudava a detectar adenomes durant les colonoscòpies. Quan utilitzaven la IA, aquesta ajudava a identificar lesions. Però, quan posteriorment el sistema deixava d'estar disponible, la taxa de detecció d'adenomes era inferior a la que tenien abans d'haver incorporat l'eina: 28,4% abans de la introducció de la IA davant del 22,4% després.

Un altre experiment aleatoritzat, amb 52 enginyers de programari, majoritàriament juniors, va observar que els participants que havien utilitzat un assistent d'IA per resoldre una tasca de codi obtenien pitjors resultats en una prova posterior sobre allò que havien après, especialment quan havien d'entendre i diagnosticar errors. 50% enfront del 67% del grup que va programar sense assistència.

Són estudis inicials i no permeten afirmar que la IA provoqui inevitablement una pèrdua de competències. Però plantegen una qüestió que afecta directament la formació dels professionals.

Què pot passar amb l'experiència professional?

Una part important de la competència professional no prové només de saber la resposta. Es construeix practicant, cometent errors, identificant-los i prenent decisions. Si una IA ens dona sempre la resposta, ens pot estalviar temps. Però també pot eliminar part del procés mitjançant el qual aprenem.

Això és especialment rellevant en la formació de residents i professionals joves. Si l'eina assumeix massa aviat les tasques que haurien de servir per desenvolupar criteri, podem acabar tenint professionals que saben utilitzar molt bé la IA però que han practicat menys les habilitats que aquesta substitueix.

Com fer-la servir sense deixar d'aprendre

- Abans de consultar-la, intenta resoldre el problema i anota el teu raonament.
- Demana-li pistes, preguntes o explicacions abans de demanar-li la resposta completa.
- Contrasta la seva proposta amb la teva i identifica què hauries passat per alt.
- En formació, reserva moments per practicar sense assistència i comprovar què s'ha après.

Idea clau:

La IA pot completar una tasca sense que nosaltres n'aprenuem a fer-la. El repte és aprofitar-ne l'ajuda sense perdre la pràctica i el criteri que ens permeten supervisar-la.

1-[Is AI ruining our skills? Early results are in – and they're not good | Nature](#)